

Національний
транспортний
університет

ВК. Експертиза в юридичній практиці

Рівень вищої освіти – *другий (магістерський)*

Дні занять, час занять, аудиторія: будуть доступні згідно розкладу за посиланням <http://www.ntu.edu.ua/studentam/rozklad/>

Кафедра правосуддя

Лекції проводить доктор філософії, доцент кафедри правосуддя
Навчально-наукового інституту управління технологій та правових наук НТУ Михайлов
Володимир Олександрович

Контактна інформація	електронна пошта v3270823@gmail.com телефон кафедри 380999302561
-----------------------------	---

Адреса, номер аудиторії	проспект Володимира Івасюка, 2 аудиторія 414
--------------------------------	--

Час консультацій	середа: 15:00–16:30
-------------------------	---------------------

Семінарські / практичні / лабораторні заняття проводить

доктор філософії, доцент кафедри правосуддя
Навчально-наукового інституту управління технологій та правових наук НТУ Михайлов
Володимир Олександрович

Контактна інформація	електронна пошта v3270823@gmail.com телефон кафедри 380999302561
-----------------------------	---

Адреса, номер аудиторії	проспект Володимира Івасюка, 2 аудиторія 414
--------------------------------	--

Час консультацій	середа: 15:00–16:30
-------------------------	---------------------

Анотація дисципліни основне завдання вивчення дисципліни є вільно орієнтуватися в чинному законодавстві з метою використання їх у судочинстві, які регулюють питання призначення та проведення судових експертиз, взаємодії слідчого та суду з експертними підрозділами, спираючись на знання цивільного, кримінального, кримінального процесуального права тощо. Ця дисципліна формує у студентів здатність призначати, оцінювати та використовувати експертні висновки у правозастосовній діяльності, що є критично важливим для адвокатів, слідчих, суддів і прокурорів.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є судова експертиза як процесуальна дія, що здійснюється на основі спеціальних знань з метою встановлення обставин, які мають значення для вирішення юридичних справ.

Міждисциплінарні зв'язки: має тісні зв'язки з рядом інших галузей знань, що забезпечує комплексне формування професійних компетентностей майбутнього юриста:

Юридичні науки:

- **Кримінальне, цивільне, адміністративне** — визначають правові рамки призначення та використання експертиз.
- **Криміналістика** — надає методи дослідження речових доказів, слідів, документів.

Природничі та технічні науки:

- **Хімія, біологія, фізика** — використовуються в судово-медичних, токсикологічних, біологічних експертизах.
- **Інженерія та будівництво** — застосовуються у технічних експертизах, зокрема при розслідуванні аварій, пошкоджень об'єктів.

Психологія та психіатрія:

- **Судово-психологічна та психолого-психіатрична експертиза** — потребують знань про психічні процеси, емоційні стани, вікові особливості.

Економіка та фінанси:

- **Фінансово-економічна експертиза** — включає аналіз бухгалтерських документів, фінансових операцій, оцінку збитків.

Лінгвістика та філологія:

- **Форензична лінгвістика** — застосовуються для аналізу текстів, авторства.

Ці зв'язки дозволяють студенту не лише глибше зрозуміти суть експертної діяльності, а й інтегрувати знання з різних сфер для ефективного правозастосування.

Програма навчальної дисципліни складається з таких модулів:

Модуль 1.

Змістовий модуль I – «Концептуальні засади судової експертизи»

Тема 1. Експертиза у юридичній практиці, завдання та місце в системі наукового знання. Концептуальні засади судової експертизи.

Модуль 2.

Змістовний Модуль 2. «Призначення та проведення судових експертиз»

Тема 2. Організаційне забезпечення судової експертизи. Класифікація та сучасні можливості судових експертиз.

Тема 3. Експертна технологія. Висновок експерта як процесуальний документ, що відображає хід і підсумки дослідження речових доказів

Тема 4. Поняття судової експертизи, її значення і види.

Тема 5. Процесуальні, організаційні й тактичні засади залучення експерта, підготовки і проведення судової експертизи.

Тема 6. Методи в судово-експертній діяльності та експертні методики.

Тема 7. Експертні завдання та види експертних досліджень.

Тема 8. Висновок експерта та його оцінка

Тема 9. Класифікація та можливості судових – криміналістичних експертиз.

Тема 10. Техніко криміналістична експертиза документів.

Тема 11. Експертні помилки.

Модуль 3. Контрольна робота (для заочної форми навчання).

Методи контролю:

Поточний контроль – 40 балів

Проміжний контроль - 20 балів

Підсумковий контроль – (залік) - 40 балів

Джерела для вивчення дисципліни –

1. <http://www.naiu.kiev.ua/naiu/tslc/index.php>
2. <http://www.nbu.gov.ua/>
3. <http://rada.gov.ua/laws/main/a#Find>
4. <http://mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/index>
5. <http://www.kmu.gov.ua/control/>
6. <http://uk.wikipedia.org/wiki/>

Оцінювання

Підсумкова оцінка вивчення дисципліни розраховується з використанням таких категорій

Контроль протягом семестру										Модуль 3 (ІЗ)	Підсумковий контроль (залік)	Сума балів
Модуль 1					Модуль 2							
Тема 1	Тема 2	Тема 3		Тема XX	Тема 1	Тема 2	Тема 3		Тема XX			
Для денної форми здобуття вищої освіти: - активність під час навчальних занять (відповідь під час усного фронтального опитування, під час дискусійного обговорення теми заняття тощо) – 20; - поточні контрольні роботи (перевірка засвоєння теоретичного матеріалу) – 20; - виконання завдань для самостійної роботи – 20;										Не перед- бачено освітньою програмою та навчальним планом	40	100

Для заочної форми здобуття вищої освіти: - активність під час навчальних занять (відповідь під час усного фронтального опитування, під час дискусійного обговорення теми заняття тощо) – 20; - виконання завдань для самостійної роботи – 20.	Контрольна робота 20		
--	-------------------------------------	--	--

Критерії оцінювання: Додаток 1 до Положення про організацію освітнього процесу у Національному транспортному університеті

http://vstup.ntu.edu.ua/pro_orhanizatsiyu_osvitnoho_protsestu.pdf

Політика несвоєчасного проходження контрольних заходів.

Поточний та підсумковий контроль проводиться згідно з графіком освітнього процесу та встановленими Науково-методичною радою НТУ графіками. У випадку неявки здобувача вищої освіти на підсумковий контроль з поважних причин можливе індивідуальне проведення контролю в узгоджений з викладачем термін за наявності дозволу деканату факультету / директорату інституту. Повторне складання екзамену у випадку отримання незадовільної оцінки допускається не більше двох разів: один раз – викладачу, другий – комісії, яка створюється деканом факультету / директором інституту.

При поданні індивідуального завдання пізніше встановленого терміну без поважної причини оцінка буде знижена на 10 %. Технічні проблеми (поломка обладнання, проблеми з друком) не є поважною причиною для несвоєчасного подання індивідуального завдання.

Політика перескладання. Упродовж тижня після оголошення результатів поточного контролю здобувач освіти може звернутися до оцінювача за роз'ясненням і/або з незгодою щодо отриманої оцінки. У випадку незгоди з рішенням оцінювача щодо результатів підсумкового контролю здобувач освіти може звернутися до оцінювача з незгодою щодо отриманої оцінки у день її оголошення. Повторне проходження підсумкового контролю з метою підвищення позитивної оцінки не допускається.

Політика відвідування та / або активності. Відвідування навчальних занять є обов'язковим для здобувача освіти. Невиконання здобувачем освіти завдань, що визначені індивідуальним навчальним планом практичних/семінарських/лабораторних занять, через відсутність на заняттях є підставою для прийняття рішення про недопущення до підсумкового контролю. За рішенням декана факультету / директора інституту передбачається надання можливості виконати пропущені завдання за індивідуальним графіком (але не пізніше, ніж до завершення підсумкового контролю).

Академічна доброчесність: http://vstup.ntu.edu.ua/polozhennyanu_dobroch.pdf

Порушеннями академічної доброчесності є:

- академічний плагіат;
- фальсифікація;
- списування;
- обман;
- неправомірна вигода;
- хабарництво.

При проходженні контролю (поточного або підсумкового) особа, яка проходить контроль, не має права використовувати будь-яку зовнішню (сторонню) допомогу. Якщо оцінювач підозрює особу, що

проходить контроль, у використанні недозволених допоміжних засобів, він має право запропонувати їй вчинити дії, які б спростували підозру. У разі відмови від вчинення дій зі спростування підозри, списування, використання недозволених допоміжних засобів чи зовнішньої допомоги (обману) результат оцінюється як «незадовільно».

Поведінка в аудиторії. Ноутбуки та портативні пристрої можна використовувати **ВИКЛЮЧНО** з навчальною метою за вказівкою викладача. Неправомірне використання ноутбуків чи портативних пристроїв вважатиметься порушенням дисципліни, викладач має право ініціювати дії з унеможливлення їх використання.

В аудиторії забороняється вживання їжі, напоїв (за винятком води). Здобувачі вищої освіти та викладачі повинні дотримуватися етичних норм поведінки.

Здобувачам вищої освіти з обмеженими можливостями або особливими потребами слід до початку семестру звернутися до деканату факультету / директорату інституту та обговорити питання організації навчання.

При виникненні у здобувача вищої освіти проблем зі здоров'ям, які можуть заважати навчанню, слід звернутися до медичного закладу та повідомити про це деканат факультету / відповідний підрозділ інституту.

Скарги, пропозиції, зауваження та повідомлення про наявність конфліктних ситуацій в рамках освітніх програм здобувачі можуть надсилати на електронну адресу general@ntu.edu.ua або скористатися скринькою довіри, яка розміщена при вході в університет.

Електронна скринька для звернень до психологічної служби: philosophy@ntu.edu.ua.

Канали зв'язку з розробником силабуса:

електронна пошта v3270823@gmail.com

телефон кафедри 380999302561

Рекомендована література:

1. Електронний ресурс бібліотеки НТУ <http://lib.ntu.edu.ua/catalog/login.html>
2. Авдєєва Г. К. Судова експертиза контрафактної аудіовізуальної продукції: Монографія / За редакцією професора Шепітька В.Ю. - Х.: Право, 2006 р. – 346 с.
3. Актуальні питання судової експертизи і криміналістики: зб. мат-лів Міжнар.наук.-практ. конф., присвяч. 150-річ. від дня народж. відом. вчен.-кримінал., д-ра наук, проф. Рудольфа Арчибальда Рейсса (Харків, 23.05.2025). — Харків : ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», 2025. — 537, [1] с.
4. Гора І.В. Криміналістика: Навч. посіб. // І.В. Гора, А.В. Іщенко, В.А. Колесник. – К. : Паливода А.В., 2007. – 233 с.
5. Гора І.В., Колесник В.А. Криміналістика Ч.1. : Навч. посіб. // Мін-во освіти і науки України. Нац. акад. служб безпеки України. – К. : Алерта, 2005. – 316 с.
6. Когутич І.І. Криміналістика: Курс лекцій. – К. : Атіка, 2008. – 887 с.
7. Криміналістика : Мультимедійний підручник // В.І. Перкін, П.Д. Біленчук, В.К. Весельський та ін. – К., 2008.
8. Криміналістика: Навч. посіб. // Авт. кол. : Р.І. Благута, Р.І. Сибірина, В.М. Бараняк та ін.; за заг. ред. Є.В. Пряхіна. – Львів : ЛьвівДУВС, 2010. – 539 с.
9. Криміналістика: навч. посіб. // Мін. освіти і науки, молоді та спорту України, рекомендов. Мін. освіти і науки, молоді та спорту України. – К. : Атіка, 2012. – 495 с.
10. Криміналістика: Підручник // МОН України. Нац. юрид. академія ім. Я. Мудрого; За ред.

В.Ю. Шепітька. – Харків : Право, 2008. – 462 с.

11. Криміналістика : Підручник для студ. юрид. спец. ВЗО. Доп. М-вом освіти і науки України // Нац. юрид. академія ім. Я. Мудрого; Ред.: В.Ю. Шепітько. – К.: Ін-Юре, 2004. – 725 с.

12. Криміналістика. Академічний курс : Підручник // Мін-во освіти і науки України. Акад. адвокатури України; Т.В. Варфоломєєв, В.Г. Гончаренко, В.І. Бояров, С.В. Гончаренко, В.О. Попелюшко. – К. : ЮрІнком Інтер, 2011. – 495 с.

13. Криміналістика: питання і відповіді : навч. посіб. для студ. ВНЗ. // А.В. Кофанов, О.Л. Кобилянський, Я.В. Кузьмічов, Ж.В. Удовенко, С.В. Хільченко; МОН України, НАВС. – К. : ЦУЛ, 2011 р. – 276 с.

14. Маркус В.О. Криміналістика. Курс лекцій : Навч. посіб. – К. : Кондор, 2007. – 558 с.

15. Салтевський М.В. Криміналістика (у сучасному викладі) : Підручник // МВС України. НАВСУ. МОН України. – К. : Кондор, 2008. – 586 с.

16. Скригонюк М.І. Криміналістика : Підручник // МОН України. – К. : Атіка, 2009. – 496 с.

17. Судові експертизи в адміністративному провадженні : навч. посіб. / Ключев О. М. та ін. — Харків : Право, 2021. — 288 с.

18. Шеремет А.П. Криміналістика. 2-ге вид. : Навч. посіб. для студ. ВНЗ // МОН України. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 471 с.

Допоміжна

1. Іщенко А.В. Методологічні проблеми криміналістичних наукових досліджень : Монографія // НАВСУ. Держ. науково-дослідний експертно-криміналістич. центр МВС України; Заг. ред. І.П. Красюка. – К., 2003. – 359 с.

2. Іщенко А.В. Наукове забезпечення протидії злочинності : Посібник // МВС України. НАВСУ; А.В. Іщенко, Н.С. Карпов, Я.Ю. Кондратьєв. – К. : Вид. центр Просвіта, 2002. – 223 с.

3. Іщенко А.В. Поняття й система методів техніко-криміналістичного дослідження документів : навч. посіб. // А.В. Іщенко, М.Ю. Будзієвський, І.П. Красюк; за ред. С.М. Алфьорова; НАВС, ДНДЕКЦ МВС України, ДніпроДУВС. – К., 2011. – 97 с.

4. Іщенко А.В. Проблеми криміналістичного забезпечення розслідування злочинів : Монографія // МВС України. НАВСУ. Держ. науково-дослідний експертно-криміналістич. центр МВС України; Ред.: В.Д. Сущенко; А.В. Іщенко, І.П. Красюк, В.В. Матвієнко. – К. : НАВСУ, 2002. – 211 с.

5. Іщенко А.В. Теорія і практика криміналістичного забезпечення процесу доказування в розслідуванні злочинів // М-во освіти і науки України; МВС України; КНУВС; А.В. Іщенко, І.О. Ієрусалимов, Ж.В. Удовенко. – К., 2007. – 158 с.

6. Іщенко А.В., Марченко А.Б. Слідчі помилки: сутність, методи дослідження та шляхи запобігання // МВС України. ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка. – Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренко, 2010. – 215 с.

7. Кофанов А.В. Криміналістика: методичне забезпечення : Навч. посіб. // А.В. Кофанов, О.Л. Кобилянський, С.В. Хільченко; За ред. П.Д. Біленчука. – К. : АТОПОЛ, 2010. – 319 с.

8. Кофанов А.В., Кофанова О.С. Криміналістика : навч. вид. посіб. для підгот. до іспитів. – К. : О.С. Ліпкан, 2011. – 245 с.